

ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΧΡΗΣΙΜΟΤΗΤΟΣ ΤΩΝ ΠΤΗΝΩΝ

Ἄγαπητοὶ μικροὶ μου φίλοι:

Ἄνοιξις καὶ τὸ θέρος εἶναι ἡ ἐποχὴ τῶν φωλεῶν· δι' αὐτὸ ἔρχομαι καὶ ἐγὼ τώρα νὰ σᾶς ὀμιλήσω διὰ τὰ πτηνά, τοὺς χαριτωμένους αὐτοὺς ξένους τῶν ἀγρῶν μας, τοὺς πολυτίμους αὐτοὺς βοηθοὺς τῆς γεωργίας. Θέλω μίαν φοράν ἀκόμη νὰ γίνω συνήγορός των, νὰ κάμω ἔκκλησιν εἰς τὸν νοῦν σας καὶ εἰς τὴν καρδίαν σας, νὰ σᾶς δείξω πόσον καχοί, πόσον ἀχάριστοι εἶναι ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι τὰ καταδιώκουν καὶ τὰ καταστρέφουν.

Ὁ ἄνθρωπος ἔχει ἐπὶ τῆς γῆς ἓνα φοβερόν, ἓνα ἀκαταπόνητον, ἀμειλίχτον ἐχθρόν, σχεδὸν ἀπρόσβλητον εἰς τὰ κρησφύγετά του, ὁ ὁποῖος πεπροικισμένος μὲ ἕκτακτον γονιμότητα πολλαπλασιάζεται ἀπέριως περὶ τὴν γῆν καὶ πλημμυρεῖ καὶ γῆν καὶ ἀέρα καὶ ὕδατα. Ἀκαταπαύστως πρόσβάλλει τοὺς ἀγρούς μας, τὰς ἀμπέλους μας, τοὺς κήπους μας, τὰ δάση μας, τὰ κατοικίδια ζῶα μας καὶ—πρᾶγμα ἀπίστευτον—θὰ ἐρήμωνε τὴν γῆν, ἂν ἡ φύσις δὲν ἀπέστελλεν εἰς βοήθειάν μας ἄγρυπνον στρατιάν ἢ ὁποῖα τὸν καταδιώκει, τὸν προσβάλλει, τὸν καταστρέφει ἀδιακόπως καὶ ἀνηλεῶς.

Τῶ ὄντι, πεπροικισμένον μὲ ὄρασιν διαπεραστικὴν, μὲ ῥάμφος ὀξύτατον, μὲ πτῆσιν ταχεῖαν καὶ ἀσφαλῆ, τὸ πτηνὸν εἶναι ὀπλισμένον διὰ νὰ τὸν καταβάλῃ. Ἡ χελιδὼν τὸν συλλαμβάνει εἰς τὸν ἀέρα, ὁ σχοίνικλος τὸν καταδιώκει ὑπὸ τὸν βόρβορον, ὁ δρυσοκολάπτῃς τρυπᾷ τοὺς φλοιοὺς διὰ νὰ τὸν εὔρῃ καὶ τὸ ἀναρίθμητον γένος τῶν ἐντομοφάγων πτηνῶν καταστρέφει ἀλύπητα τὸν ἐχθρὸν αὐτὸν τοῦ ἀνθρώπου ὁ ὁποῖος—θὰ τὸ ἐμαντεύσατε βεβαίως ἤδη—εἶναι τὸ ἔντομον.

Ἐν τῷ σούτῳ, ἂν καὶ κάτι ἔγινε ὑπὲρ αὐτοῦ τελευταίως, τὸ πτηνὸν δὲν εὕρισκε ἄρκετὴν προστασίαν. Τοῦ ἔχομεν κηρύξει, ἢ μᾶλλον τοῦ ἔχετε κηρύξει, μικροὶ μου φίλοι, πόλεμον λυσσῶδη, ἀδιά-

κοπον ἐν παντὶ καιρῷ καὶ παντὶ τόπῳ. Κατατρέφετε τὰς φωλεάς του, τοῦ στήνετε παγίδας, τὸ πιάνετε καὶ τὸ κλείετε εἰς τὰ κλουβιά ὅπου ἡ ἔλλειψις ἐλευθέρου ἀέρος δὲν ἀργεῖ νὰ τὸ σκοτώσῃ. Συχνὰ τὸ βρασιάνετε χωρὶς νὰ συλλογίζεσθε ὅτι κάτω ἀπὸ τὸ παραδάλον του πτέρωμα κτυπᾷ ἡ καρδία τοῦ εὐαίσθητοτέρου, τοῦ χαριστερέου τῶν πλασμάτων, χωρὶς νὰ σκεφθῆτε ὅτι ἡμπορεῖ νὰ ἔχῃ καὶ αὐτὸ ψυχὴν, ψυχὴν ὅπου ψάλλει διὰ νὰ σκορπίζῃ τὴν χαρὰν εἰς τὸν κόσμον, καὶ ὅτι ὅπως τὸ ἄνθος, περισσότερον ἴσως ἀπὸ τὸ ἄνθος, τὸ πτηνὸν ἐπλάσθη διὰ τὴν ἀπόλαυσιν τῶν ὀφθαλμῶν.

Δὲν εἶναι πολὺς καιρὸς ἀφ' οὗτου ἤρχισε τὸ πτηνὸν νὰ εὐρίσκη προστασίαν κατὰ τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος δὲν ἐννοεῖ νὰ παραδεχθῆ ὅτι εἶναι ὁ ὠφελιμώτερός του σύμμαχος ἐναντίον τῶν ἐντόμων. Ἄλλ' οἱ νόμοι τοὺς ὁποῖους ἐψήφισαν εἰς πολλὰς χώρας δὲν θὰ φέρουν ἀποτέλεσμα, μικροὶ μου φίλοι, παρὰ ὅταν σεῖς ἀναλάβετε τὴν προστασίαν τοῦ πτηνοῦ. Εἶναι ἀδύνατον καὶ ἀπὸ τὴν ἀδυναμίαν, διότι ἡ ἀδυναμία σας εἶναι ἡ μεγίστη τῶν δυνάμεών σας, περιμένει βοήθειαν. Ἀγαπήσατέ το καὶ θὰ τὸ ἀγαπήσουν καὶ οἱ γονεῖς σας. Τότε καὶ ἄνθη θὰ γείνουν περισσότερα καὶ καρποὶ ἀφθονώτεροι καὶ χαρὰ μεγαλητέρα θὰ βασιλεύῃ εἰς τὸν ἀέρα, ἐπειδὴ τίποτε δὲν τὸν φαιδρύνει ὅπως τὸ ἄσμα τοῦ πτηνοῦ. Ἀλλοίμονον εἰς τὴν χώραν ὅπου τὸ πτηνὸν δὲν σταματᾷ διὰ νὰ κτίσῃ τὴν φωλεάν του· εἶναι χώρα κατηραμένη.

Ἐγὼ ὑποδειξί, καὶ ἐδῶ καὶ ἀλλαγῶ τὴν χρησιμότητα τῶν πτηνῶν, τῶν μικρῶν πρὸ πάντων πτηνῶν τὰ ὅποια τόσον ἀσπλάγχχνως καταδιώκετε ἐπειδὴ κανεὶς ποτὲ δὲν σᾶς ἐξήγησε, πόσους καρπούς, ἀπὸ τοὺς γλυκεῖς ἐκείνους καρπούς ὅπου τόσον ἀγαπᾶτε, θὰ ἔσωζεν ἀπὸ τὰ ἔντομα ἢ οἰκογένεια τῶν πτηνῶν τὴν ὁποίαν κατεστρέψατε, ἢ πόσα τεμάχια ἄρτου στερεῖ ὁ θάνατος ἐνὸς πτηνοῦ τὸν γεωργὸν ὁ ὁποῖος μοχθεῖ σκυμμένος εἰς τὸ χῶμα· ἐπειδὴ κανεὶς, ὅπως ἐγὼ σήμερον, δὲν ἔκαμην ἕως τώρα ἔκκλησιν εἰς τὴν καρδίαν σας ὑπὲρ τοῦ πτηνοῦ, τοῦ μόνου ὑπερασπιστοῦ μας κατὰ τοῦ μικροσκοπικοῦ μας ἐχθροῦ. Σᾶς ἔχουν ποτὲ εἰπεῖ ὅτι ζωῦφια σχεδὸν ἀόρατα κατέστρεψαν ὀλοκλήρους συγκομιδάς, ὀλοκλήρους ἀμπελώνας, ὅτι ἐν εἶδος κάμπης ἡμπορεῖ, μόλις γεννηθῆ, νὰ ξηράνῃ ἀπέραντα δάση πεύκων; Σᾶς ἔχουν ποτὲ ἐξηγήσῃ ὅτι οὔτε οἱ σοφώτεροι ὑπολογισμοὶ τοῦ διδασκάλου σας δὲν ἡμποροῦν νὰ σᾶς δώσουν ἰδέαν τῆς καταπληκτικῆς ταχύτητος μὲ τὴν ὁποίαν πολλαπλασιάζονται τὰ ἔντομα, ὅτι τὰ μικροσκοπικὰ αὐτὰ ὄντα σπείρουν ὅπου καὶ ἂν διαβοῦν τὴν καταστροφὴν καὶ τὸν ὄλεθρον: Ἄν σᾶς εἶχαν διδάξῃ πόση εἶναι ἡ καταστρεπτικὴ δύναμις τοῦ ἐντόμου, ὅπως σᾶς μανθάνουν νὰ μισῆτε τοὺς ἐχθροὺς τῆς πατρί-

δος σας, δὲν θὰ ἐτολμᾶτε, μικροὶ μου φίλοι, νὰ καταστρέψετε τὸν πολῦτιμον σύμμαχον τὸν ὁποῖον μᾶς ἔδωσεν ὁ Θεὸς κατὰ τοῦ ἐχθροῦ αὐτοῦ τοῦ τόσο φροβεροῦ ὡς ἐκ τῆς ἀδυναμίας του. Ἐπειδὴ εἶναι τόσο μικρός, ὥστε δὲν κατορθώνωμεν νὰ τὸν βλέπωμεν μὲ τοὺς μεγάλους μας ὀφθαλμοὺς τοὺς ἑκατοντάκις ἀσθενεστεροὺς ἀπὸ τὰ γλυκά, τὰ ἐκφραστικώτατα ἑματάκια τοῦ πτηνοῦ. Ἐπάνω κάτω, δεξιὰ, ἀριστερᾶ μᾶς τριγυρίζει, ἀόρατος καὶ ἀσύλληπτος. Καὶ δι' αὐτὸ εἶναι τρομερός.

Ἄλλὰ καὶ ἂν ὑποθέσετε, καλοὶ μου φίλοι, ὅτι ἡ χρησιμότης τοῦ πτηνοῦ δὲ εἶναι τόσο καλὰ ἀποδεδειγμένη, ἢ εὐθύνη σας ὅταν τὸ καταστρέψετε θὰ ἦναι δι' αὐτὸ μικροτέρα; Ὑπάρχει εἰς τὴν γῆν ἄλλο πλάσμα χαριέστερον ἀπὸ τὸ πτηνόν; Δίδει ζωὴν εἰς τὴν ἐρημίαν, ὅπως φέρει χαρὰν εἰς τὰς πόλεις. Εἶμαι τόσο εὐτυχής ὅταν πετᾷ γύρω μου θαρραλέον καὶ ἀμέριμνον, ἐπειδὴ ἤξευρει ὅτι δὲν ἔχει τίποτε νὰ φοβηθῆ ἀπὸ ἐμέ. Πόσον λυποῦμαι τὸν πυρροῦλαν καὶ τὸν σπουργίτιν ἀκόμη, τὸν χαριτωμένον αὐθάδη, ὅταν ὁ χειμῶν σκεπάζῃ τὴν γῆν μὲ χιόνια. Πεινοῦν τὰ καυμένα καὶ πολὺ συχνὰ εἰς τὴν ἐξοχὴν, ὅπου κατοικῶ ἀπὸ τινων ἐτῶν, τοὺς σκορπίζω τροφήν ἐπάνω εἰς τὸ παγωμένον χῶμα. Μιμηθῆτέ με κατὰ τὰς ψυχρὰς ἡμέρας τοῦ χειμῶνος, διότι ὁποῖος συμπονεῖ τὰ πτηνὰ δὲν θὰ μείνῃ ἀναίσθητος καὶ εἰς τὴν φωνὴν τῆς ἀνθρωπίνης δυστυχίας. Καὶ νομίζετε ὅτι εἶναι μικρὰ ἀνταμοιβὴ διὰ τοὺς κόπους μου νὰ βλέπω τὰ πτηνὰ νὰ μὲ τριγυρίζουν καὶ μὲ εὐθουα τραγούδια νὰ μοῦ ἐκφράζουν τὴν εὐγνωμοσύνην των! Δι' αὐτὸ δὲν ἀμφιβάλλω τὰ πτηνὰ ἔχουν γλῶσσαν, πολὺ γλυκυτέραν ἀπὸ ἐκείνην τῶν κακῶν παιδιῶν καὶ τῶν σκληρῶν ἀνθρώπων οἱ ὁποῖοι προσπαθοῦν νὰ τὰ ἐξοντώσουν· γλῶσσαν καταληπτὴν μόνον εἰς ὅσους τὴν ἀκούουν ὅπως ἀκούουν μίαν ὠραίαν μουσικὴν.

Ὅταν ἀκούω, ἀγαπητοὶ μου φίλοι, τὸν φλῶρον, τὸν σπῖνον, τὴν καρδερίναν καὶ τὸν κόσσυφον νὰ ἐπαναλαμβάνουν τὰ χαρωπὰ των τραγούδια· ὅταν βλέπω τὸν κορυδαλὸν ν' ἀναβαίνει πρὸς τὸν οὐρανὸν ψάλλον ὅταν θαυμάζω τὰ ἀπαστράπτοντα χρώματα τῆς ἀλκυόνος, τοῦ ζωντανοῦ τούτου ἄνθους· ὅταν πρὸ πάντων εἰς τὴν σιωπὴν τῆς νυκτὸς ἀντηγεῖ τὸ ἄσμα τῆς ἀηδόνος, δὲν ἤμπορῶ νὰ φαντασθῶ ὅτι αὐτὰ τὰ πλάσματα ἐδημιουργήθησαν διὰ νὰ ἔχωμεν ἡμεῖς τὸ δικαίωμα νὰ τὰ καταστρέψωμεν.

Νὰ σκοτώσετε ἓνα πουλάκι, εἶναι ἀσυγχρίτως χειρότερον, τὸ ἐννοεῖτε τώρα, παρὰ νὰ κόψετε ἐν ἄνθος διὰ νὰ τὸ ἴδητε ὕστερον ἀπὸ ὀλίγον ἄοσμον καὶ μαραζμένον. Μίαν φορὰν ἐνθυμοῦμαι, ὅταν ἤμην μικρός, ἐσυναξα ἄλλα μέσα εἰς τὰ σπαρτά. Ἐξαφνα ἀνακαλύπτω κατὰ γῆς ἓνα μικρὸν σωρὸν βρύα. Ὁ σωρὸς εἶχε μίαν

τρύπαν καὶ μέσα εἰς τὴν τρύπαν ζαρωμένον ἓνα πουλάκι μὲ ἐκύ-
ταζε μὲ φόβον. Κατώρθωσα νὰ τὸ πιάσω· ἄχ! πῶς ἔτρεμε μέσα
ἔς τὸ χέρι μου. Εἰς τὸ βάθος τῆς φωλεᾶς ἦσαν πέντε πουλάκια
μόλις σκεπασμένα μὲ χνοῦδι. Ἐφώναζαν καὶ ἐνόησα ὅτι μοῦ
ἐζητοῦσαν τὴν μητέρα των. Τότε ἐσυλλογίσθην τὴν ἰδικήν μου·
τί λύπην θὰ ἴσθανόμην, πόσον ἔρημος θὰ ἔμενα ἂν συνέβαινε νὰ
τὴν χάσω· ἔσφιγξεν ἡ καρδιά μου, τὰ ὄμματα μου ἐγέμισαν δά-
κρυα καὶ ἄφησα τὸ πουλάκι τὸ ὁποῖον ἐπέταξε τρελλὸν ἀπὸ τὴν
χαρὰν του. Τόσα ἔτη ἐπέερασαν ἔκτοτε καὶ δὲν ἤμπορῶ νὰ λησμο-
νήσω οὔτε τὸ μικρὸν αὐτὸ δράμα, οὔτε τὴν εὐτυχίαν τὴν ὁποίαν
μοῦ ἐπροξένησε μίᾳ τόσον ἀσήμικτος πράξις.

Πιστεύσατέ με, ἀγαπητοὶ μου φίλοι, μὴν κακομεταχειρίζεσθε
τὰ πτηνά, μὴν τὰ σκοτῶνετε, μὴν καταστρέφετε τὰς φωλεὰς των,
μὴν σπάνετε τὰ αὐγά των, ἀφήνετέ τα νὰ ἀνατρέφουν τὰς οἰκο-
γενεῖας των καὶ ὅταν θὰ πετοῦν τριγύρω σας, τὸ ἄσμα των καὶ
γυτὸς ἀκόμη ὁ θροῦς τῶν πτερυγῶν των θὰ ἀντηχοῦν εἰς τὰς καρ-
δίας σας ὡς ὕμνος ἀγάπης καὶ εὐγνωμοσύνης.

Ἀπρίλιος, 1896.

A. Z. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΛΙΣ

ΚΑΚΟΓΛΩΣΣΙΕΣ

— Παρατηρεῖς, Μαρία, τί ὠραῖο χρῶμα ποῦ ἔκαμε τώρα ἡ Πηνελόπη,
ἐνῶ πρὶν ἦτο μαυροκίτρινη;

— Α! ναί· εἶνε πολὺ φένο χρῶμα καὶ κοστίζει πολὺ... Τὸ πουλεῖ,
νομίζω, τὸ φαρμακεῖον τοῦ Κρίνου...